

De rol van zelfcontrole bij huiselijk geweld

Academische Werkplaats Kindermishandeling

Wat is het?

Een onderzoek naar de rol van zelfcontrole bij huiselijk geweld in gezinnen.

Aanleiding

Zelfcontrole is belangrijk om verleidingen te kunnen weerstaan, doelen te bereiken en even door te zetten wanneer het moeilijk wordt. Als je als kind veel zelfbeheersing hebt, heb je later als volwassene meer zelfvertrouwen, bent gezonder en bereikt meer op school en op je werk. Uit onderzoek blijkt bovendien dat volwassenen die over veel zelfbeheersing beschikken gelukkiger zijn in de liefde. Ze hebben stabielere relaties, zijn betrouwbaarder en kunnen anderen makkelijker vergeven. Ook bij huiselijk geweld speelt een gebrek aan zelfcontrole een belangrijke rol. Voorafgaand aan het onderzoek in dit project veronderstelden de onderzoekers dat bij huiselijk geweld een vicieuze cirkel ontstaat. Een cirkel waarbij het geweld, inclusief daarmee samenhangend onvoorspelbaar gedrag, huiselijke chaos, gebrek aan structuur en stress ten koste gaat van het vermogen tot zelfcontrole. Deze gebrekkige zelfcontrole leidt vervolgens weer tot huiselijk geweld.

Het onderzoek

In dit onderzoek is gekeken naar het verband tussen zelfbeheersing, trauma en huiselijk geweld. Op basis van een literatuurstudie is een model over de rol van zelfcontrole bij huiselijk geweld ontwikkeld. Dit Self-Control Strength Model of Family Violence presenteert een empirisch gebaseerd, theoretisch kader. Om de instandhouding en de gevolgen van huiselijk geweld te begrijpen en nieuwe inzichten te krijgen in de aanpak van huiselijk geweld. Daarnaast is de rol van zelfcontrole bij chaos in het gezin en gedragsproblemen onderzocht.

Resultaten

Het ontwikkelde Self-Control Strength Model of Family Violence gaat ervan uit dat zelfcontrole energie kost. Onze energie om zelfcontrole uit te oefenen kan letterlijk opraken. In dat geval worden mensen egoïstischer, agressiever, reageren geïrriteerder op prikkels en kunnen verleidingen, zoals drugs, alcohol, of eten, minder goed weerstaan. Het onderzoek toont aan dat trauma's, zoals huiselijk geweld en daarmee geassocieerde factoren zoals stress, gebrek aan routines, of onveilige situaties, de energie die nodig is voor zelfcontrole aftappen. Dit mechanisme draagt bij aan zowel het ontstaan als de instandhouding van huiselijk geweld.

Voorlopige resultaten, van onder andere de onderzoeken die in het kader van de AWK zijn uitgevoerd, laten zien dat een meer chaotisch huishouden en meer PTSS bij ouders die huiselijk geweld hebben meegemaakt of van wie de kinderen seksueel misbruikt zijn, samenhangt met een lagere zelfbeheersing. Een lagere zelfbeheersing van ouders hangt verder samen met meer negatief, inconsistent en hardhandig opvoedgedrag. Kinderen die zijn blootgesteld aan huiselijk geweld laten een lager niveau van zelfbeheersing zien dan leeftijdsgenoten die geen huiselijk geweld hebben meegemaakt.

Uit het onderzoek over de rol van zelfcontrole bij chaos in het gezin en gedragsproblemen bleek dat chaos in het gezin inderdaad consistent samenhangt met externaliserende problemen.

Er werd echter geen ondersteuning gevonden voor de hypothese dat zelfcontrole als protectieve factor dient.

Toepassing en toekomst

Onderzoek

In vervolgonderzoek wordt in samenwerking met de afdeling biologische psychologie van de Vrije Universiteit Amsterdam het project verder ontwikkeld. Aangevuld met een vraagstelling betreffende de rol van genetica bij huiselijk geweld en zelfcontrole. Daartoe is inmiddels subsidie van NWO verkregen.

Producten en publicaties

- www.hetlock.nl/over-het-lock/awk

Wetenschappelijke artikelen

- Artikel in *Current Directions in Psychological Science*
- Finkenauer, C., Buyukcan-Tetik, A., Schoemaker, K., Willems, Y. E., Bartels, M., & Baumeister, R. F. (in press). Examining the role of self-regulatory strength in family violence. In D. de Ridder, M., Adriaanse, & K. Fuijta (Eds.) *The Routledge International Handbook of Self-Control in Health and Wellbeing*. Abington, UK: Routledge

Presentaties

- Finkenauer, C. (2016). *Self-control in relationships: Relational and dyadic processes* (May 20, 2016). Colloquium Social Psychology Tilburg University, Tilburg, May, 20, 2016
- Finkenauer, C. (2014). *Trauma en relaties: het energiemodel van zelfcontrole bij huiselijk geweld* (November 27, 2014). Keynote presentatie 7^e NtVP-Congres Kansen en obstakels in de psychotraumahulpverlening: Samenwerking en een complex veld. Ede, de Reehorst, November 27, 2014
- Finkenauer, C. (2014). *Het energiemodel van zelfcontrole bij huiselijk geweld* (September 18, 2014). Keynote presentatie Symposium Landelijk Opleidingscentrum Aanpak Kindermishandeling (LOCK), Utrecht, September 18, 2014

Projectgegevens

Titel Onderzoek Energiemodel van zelfcontrole bij huiselijk geweld en seksueel misbruik

Uitvoering door Academische Werkplaats Kindermishandeling (AWK)

Contactgegevens

Catrin Finkenauer
c.finkenauer@uu.nl
030 253 23 84

augustus 2017